

Türk Şiirinde Bir Derkenar: Recep Küpçü ve Şiirlerinin Tematik Tahlili *An Apostille In Turkish Poetry: Recep Küpçü and a Thematic Analysis of His Poems*

Yasin YAVUZ*

Öz

Türk edebiyatının Bulgaristan'daki temsilcilerinden olan Recep Küpçü, çok bilinmemekle birlikte oldukça önemli bir isimdir. Şairin; *Ötesi Var* ve *Ötesi Düş Değil* adlı iki kitabı dört yıl arayla yayımlanmıştır. Bu eserlerine dâhil olmayan birkaç şiirle birlikte Küpçü'nün bugün elimizdeki şiirlerinin çok hacimli olduğunu söylemek güçtür. Fakat eldeki şiirler şairin poetikasını çıkartmak için yeterli sayılabilir. Bu çalışma onun şiirlerindeki temaların tahlil ve tasnifinin yapılması için yapılmıştır. Bilindiği üzere bir şiirde tema ve yapı birbiriyle ilişkilidir. Tema, yapıyla birlikte var olur ve bu nedenle de tematik tahliller önem arz eder. Kaldı ki Küpçü gibi pek bilinmeyen, göz ardı edilen bir şairin şiirleri için bu çözümlenin yapılması daha da önemlidir. Bu çalışmada amaç, Küpçü'nün şiirlerinde nasıl bir anlam evreni kurduğunu ortaya koymak ve onun sanatının bileşenlerini açığa çıkartmaktır. Yapılan incelemede de şairin hem bireysel hem toplumsal temalar kullandığı görülmüştür. Bireysel temalar arasında aşk, doğa, özlem, umut, karamsarlık ve dostluk gibi kavramlar yer alırken toplumsal temalar arasında bağımsızlık, rejim baskısı ve anavatan duygusu gibi kavramlar bulunur. Şair, sanatsal kaygılarını öncelediği şiirlerinde hayli romantik bir üsluba bürünür. Bu şiirlerinde doğayı ve aşkı yüceltir. Fakat toplumsal içerikli şiirlerinde oldukça gerçekçi bir sosyal atmosfer yaratır ve egemen ideolojinin baskılarını, sansürü ve bütün bir halkın makûs talihini yazar.

Anahtar Kelimeler: Recep Küpçü, Türk şiiri, şiir, tema, tahlil.

Abstract

Recep Küpçü, one of the representatives of Turkish literature in Bulgaria, is a very important name, although he is not well known. The poet's two books; Ötesi Var and Ötesi Düş Değil, were published four years apart. It is difficult to say that Küpçü's poems are very voluminous, with a few poems not included in these books. However,

* Doktora öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara/TÜRKİYE, ysnnyavuz@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0344-964X

the existing poems can be considered sufficient to extract the poet's poetics. This study was carried out to analyse and classify the themes in his poems. As it is known, in a poem, theme and structure are related to each other. Theme coexists with the structure, and therefore thematic analyses are important. Moreover, it is even more important to make this analysis for the poems of an unknown and ignored poet like Mr. Küpçü. The aim of this study is to prove what kind of a meaning universe Mr. Küpçü has built in his poems and to expose the components of his art. In the research conducted, it was seen that the poet used both individual and social themes. While individual themes include notions such as love, nature, missing, hope, pessimism and friendship, social themes include concepts such as independence, regime oppression and sense of homeland. The poet adopts a very romantic style in his poems in which he prioritizes his artistic concerns. In these poems, he aggrandizes nature and love. However, he creates a very realistic social atmosphere in his social poems and writes the pressures of the dominant ideology, the censorship and the unfortunate luck of a whole people.

Keywords: *Recep Küpçü, Turkish poetry, poetry, theme, analysis.*

Giriş

Bugün “Balkanlar” olarak bilinen ve on üç ülkeyi kapsayan bölge, Türk tarihi ve kültürü için hayli önemlidir. Balkanlar’daki Türk varlığını İskitlere kadar götürmek mümkündür. Bununla birlikte bölgedeki asıl kalıcı ve somut izler Osmanlı ile birlikte oluşmuştur. Fakat günümüzde bu izlerin tamamını bulmak mümkün değildir çünkü Osmanlı sonrasında bölgedeki Türk varlığı ciddi bir kimlik ve kültür mücadelesi vermiştir. Bulgaristan Türkleri de bu mücadeleyi veren kesim arasında yer alırlar.

II. Dünya Savaşı sonrasında Bulgaristan’da rejim değişikliği olur ve komünist dönem başlar. Bu hadise, ilk yıllarda olmasa da daha sonrasında, Bulgaristan Türklerinin durumunu daha kötü bir hâle getirir ve bölgedeki büyük huzursuzluğu başlatır. Bu tarihlerde “Türk azınlığa ait tarlalar ellerinden alınmaya, okullar devletleştirilmeye ve Bulgarlaştırılmaya, önemli Türk aydınları tutuklanmaya başlandı. Özellikle 1947 sonrası artan bu tür baskı politikaları, Türkler üzerinde infial yarattı ve millî benlik ve yeni nesilleri koruma endişesine sevk etti” (Börklü, 1999, s. 68).

“Bulgar faşist ve komünist yönetimleri, Türklerin sosyal ve kültürel varlıklarını ortadan kaldırmayı amaçlayan ve birbirlerini tamamlayan politikalar tatbik etmişlerdir” (Börklü, 1999, s. 69). Böylece Bulgaristan Türklerinin bölgedeki durumu her geçen gün daha da kötüleşmiştir. 1949-1956 yılları arasında bölgedeki Türk vatandaşları ikinci sınıf insan muamelesi görmüşlerdir. Kültürlerini korumak için mücadele eden Türk vatandaşlarına karşı sistematik bir biçimde asimilasyon politikaları yürütülmüş, bölgedeki Türk sayısının azalması için vatandaşlar göçe zorlanmışlardır. Bununla birlikte Türk okulları da devletleştirilmiş, komünist idarenin isteği doğrultusunda bir anlayışa geçilmiştir. Bu baskı, 1950’li yılların başındaki göçü doğurmuştur.

Bu olaylar, kimi zaman doğrudan doğruya kimi zaman da gizil bir biçimde

edebiyata sirayet etmiş ve dönemin şairleri bu haksız uygulamalar karşısında seslerini çıkartmışlardır. Millî kimliğin muhafazası noktasında bu şairlerin oynadığı rol yadsınamaz. Dönemin şairleri edebiyatın toplumu eğitmede etkili olduğunu iyi kavramış ve eserlerini toplumu yönlendirme konusunda bir araç olarak kullanmışlardır. Mezkûr şairler Türk dilinin öneminden, eşit haklardan ve millî kimlikten bahsetmişlerdir. Bu isimlerin başını ise Recep Küpçü çeker.

Recep Küpçü, Filibe'nin Kuklen köyünde doğar. İlk ve ortaöğrenimini köyünde tamamladıktan sonra Kırcaali'de Türk Öğretmen Okuluna (Türk Pedagoji Mektebine) yazılır. Buradan mezun olduktan sonra da Razgrat Öğretmen okuluna kaydolar. Mezun olunca öğretmenliğe başlasa da 1959-1960 eğitim öğretim yılında Türk okullarının kapatılması ve Türk öğretmenlerin Bulgar okullarına tayin edilmesine karşı çıktığı için öğretmenlikten atılır (Bahtiyar, 2000, s. 48).

Beşir Ayvazoğlu'nun (1994, s. 6) ifadesine göre askerliğini *Trudovo Delo Gazetes'i*nde Türkçe Emek Eri bölümünde yaptıktan sonra Cemile Hanım'la evlenerek eşinin doğup büyüdüğü şehir olan Burgaz'a yerleşir. Eşi Cemile Hanım, onun Burgaz'a yerleşmesini şanslı bir dönemin başlangıcı olarak yorumlar (Küpçü, 2007, s. 15).² Gerçekten de Burgaz, Küpçü'ye bir şans getirir çünkü burada Çağdaş Bulgar şiirinin önemli isimlerinden Nedyalko Yordanov, Hristo Fotev, Stoyço Gotsev ve İliya Burjev gibi isimlerle tanışma fırsatı bulur. Küpçü ailesi ile bu isimler arasında kuvvetli bir dostluk bağı kurulur ve bu bağ şairin ölümünden sonra da ailesi vasıtasıyla devam eder.

Küpçü'nün şiir serüveni küçük yaşta, daha ortaokul sıralarında başlar. Şiire sıkı sıkıya bağlı olan Küpçü, çocuklarıyla oyun oynadıktan sonra onlara şiirler okur. Hayatı şiirle kavrayan, düşüncelerini, kırgınlıklarını ve öfkelerini şiirle anlatan bir isimdir. Şair, "bütün yazdıklarında Türk halkına karşı yapılan haksızlıklara karşı çıkmış, bunları açıkça ifade edemediği durumlarda imalarla anlatmıştır" (Bahtiyar, 2000, s. 48). İlk şiir kitabı Türkçe yayımlanan *Yeni Işık* gazetesinde çalıştığı zamanlarda, Sofya'daki Halk Eğitimi Yayınevi'nin Türkçe bölümü tarafından *Ötesi Var* adıyla 1963'te yayımlanır (Ayvazoğlu, 1994, s. 6).

Şairin ikinci kitabı ise dört yıl sonra 1967'de *Ötesi Düş Değil* adıyla çıkar. Kitaba ön söz yazan İvan Kazanciev, bu eserin şairin ilk yaşantılarının devamı ve sanattaki yüksek merdivenin ikinci basamağı olduğunu ve şairin şiirlerin özüne yüreğinin olanca sıcaklığını verdiğini, söz oyunlardan ve süsten uzak kalarak gerçeği kendi renkleriyle anlattığını dile getirmiştir (Küpçü, 2007, s. 15).

Bu kitaptan bir yıl sonra, 1968'de, Yordanov'un isteği ve gayretiyle Küpçü'nün şiirleri *Dostlarım, Yolcu Yolunda Gerek* adıyla Bulgarcaya çevrilir ve böylece şiirleri Bulgarcaya çevrilmiş ilk Türk soylu şair unvanına sahip olur (Ayvazoğlu, 1994, s. 7).

² Bu kaynak imzasız olarak neşredilse de 1994 yılında Recep Küpçü adına düzenlenen bir sempozyumda şairin eşi tarafından konuşma metni olarak okunmuştur. Dergi, konuşma metnini internet sitesinden iktibas etmiştir.

Cemile Hanım, bu eserlerin yayımlandığı dönemlerden bahsederken oldukça mutlu olduklarını, yayımlanan her eseri ailecek sevinçle karşıladıklarını söyler. Fakat bu sevinçlere hüzün de eklenir. KÜPÇÜ'nün hayatı bu dönemlerde daha da güçleşir. Şiirlerinde de sıkça değindiği üzere yakın arkadaşları tarafından komünist ideallere ihanet ettiği şeklinde ihbar edilir. Beşir Ayvazoğlu bu süreci ve sonrasında yaşananları şu şekilde açıklar:

KÜPÇÜ, şiirlerinin Bulgarcaya tercümesi için Yordanov'la çalışırken aleyhinde tezgâhlanan oyunlardan habersizdir. Esasen, çalıştığı *Yeni Işık* gazetesine, 1961'den beri hakkında bir yığın ihbar mektubu gönderilmiştir ve gönderilmeye devam etmektedir. Özellikle ikinci şiir kitabının yayımlanmasından sonra aleyhindeki kazan iyiden iyiye kaynamaya başlar. Gazeteden önce soyadını 'KÜPÇÜEV' şeklinde yazması emrini alır. Ancak Türklüğüne son derece bağlı olan şair, emre uymaz ve bu yüzden işinden atılır (Ayvazoğlu, 1994, s. 7).

Şair, "Benim Milliyetçiliğim ve Bana Milliyetçi Diyenlerin Enternasyonalistiği Üstüne" başlıklı şiirinde bu duruma itiraz eder:

"Onurumla yaşamak istedim

Adım Recep KÜPÇÜ

Recep KÜPÇÜ kalmasını istedim adımın

"ef"siz, "of"suz yazılmasını istedim" (Küpçü, 1994, s. 97).³

Görüldüğü üzere şairin istediği yalnızca adının olduğu gibi kalmasıdır. KÜPÇÜ, bir kimlik olarak Türklüğü hayatı boyunca gururla taşımış ve onu muhafaza etmek için büyük mücadele vermiştir. Bu mücadele hayatına mal olmuştur. Halk tarafından çok sevilen KÜPÇÜ'nün 26 Nisan 1976'daki şüpheli ve ani ölümü, bugün için hâlâ sırrını korumaktadır. Eşi Cemile Hanım ise onun ölmediğini, öldürüldüğünü söyler. KÜPÇÜ ailesi onun ölümünden sonra da rahat bırakılmaz ve şairin oğlu Erdinç KÜPÇÜ de defalarca sorguya çekilmiş ve dövülmüştür. Aile ise hürriyetlerini 1989'da Türkiye'ye göç ederek elde eder. Geriye Recep KÜPÇÜ'den kalan hatıra şiirler ve onurlu bir yaşam kalmıştır.

Recep KÜPÇÜ'nün "şiiri atak, yol gösterici, öğüt verici ve halk tarafından beğenilen bir şiiirdir. Bunun millî duyguların sıcaklığından, şiir ustalığından kaynaklandığı" (Bahtiyar, 2000, s. 48) kolaylıkla ifade edilebilir. KÜPÇÜ'nün şiiri oldukça içten ve insancıldır. Halkının acılarıyla birlikte sevinçlerini ve yegâne varlıkları olan vatani çok samimi bir biçimde işleyen şair, Türk şiir geleneğine ve Türkçeye hâkimdir. Niyazi Hüseyin Bahtiyar'a göre KÜPÇÜ'nün soydaşlarının psikolojisini bu kadar başarılı bir biçimde işleyebilmesinde etkili olan şey şairin Türk geleneklerine olan bağlılığıdır. KÜPÇÜ hem halkla birlikte olduğu için hem de şark

³ Çalışmada şairin bu eserinden alıntılar yapılırken bugün için yazımı değişmiş bazı kelimelere şairin hassasiyetini tedirgin etmeyecek müdahalelerde (sönmiyen yerine sönmeyen yazmak gibi) bulunuldu.

şiiir havasını tam anlamıyla kavradığı için bunu başarmıştır (Bahtiyar, 2000, s. 49). K p  n n şiiiri her kesime hitap eder ve herkesle konuşur. Onun şiiiri yöreselliği  ne çıkarmakla birlikte dünyaya da açıktır.

Öte yandan Beşir Ayvazoğlu'nun ifadesine göre Nedyalko Yordanov, yakın dostu Recep K p  n n şiiirlerini Bulgarcaya çevirdiği eserin  n sözünde Aziz Nesin'in Recep K p  y  ziyaret ettiğini ve Türkiye'ye onun şiiirlerinden oluşan bir dosya ile döndüğünü kaydeder. Hatta Yordanov, 1991'de yazdığı bir yazısında "bu şiiirlerin kaderi ne oldu, bilmiyorum" der. Kaldı ki Fahri Erdiç de kendisinden K p  n n şiiirlerini isteyen Kemal  zer'e yazdığı 3 Mayıs 1978 tarihli bir mektupta, K p  n n iki kitabının da Aziz Nesin'e ulaştırıldığından ve şiiirleri ondan istemesi gerektiğinden bahseder ( zer, 2006, s. 79). Görünüşe göre Aziz Nesin kendisine teslim edilen dosya ile hiç ilgilenmemiştir. Ayvazoğlu'na göre ise Aziz Nesin'in kapağını bile kaldırmadan bu dosyayı bir kenara atmıő olması da pek k k k bir ihtimal değildir (Ayvazoğlu, 1994, s. 5).

Recep Küpçü  zerine yapılan çalıőmalar bugün için de yetersizdir. Beşir Ayvazoğlu'nun sunuő yazısı, Niyazi Hüseyin Bahtiyar'ın iki sayfalık kısa değerlendirmesi ile birkaç internet sitesinde yer alan ve birbirinin neredeyse kopyası olan kısa değerlendirmeler şairin şiiirine dair çok fazla Şey söylemezler. K p  n n şiiirlerindeki imajları ele alan Esat Can, bildiğimiz kadarıyla, Küpçü ile ilgili akademik düzeyde inceleme yapan tek isim konumundadır⁴ ki bu da Şairin pek ilgiyle karőılanmadıđını gösterir. Oysa yukarıda Şiirinin her kesime hitap ettiği ifade edilen K p  n n eserleri hem estetik açıdan hem de içerik bakımından incelenmelidir. Bu çalışmada ise onun şiiirlerindeki temalar belli baőlı örnekleriyle tasnif ve tahlil edilecek. Böylece Şairin Şiir evreni bir yönüyle açıklığa kavuőturulacaktır.

1. Şiirde Tema ve K p  n n Şiirleri

Cahit Sıtkı Tarancı (1983, s. 23), Şiirin kelimelerle güzel Őekiller kurma sanatı olduğunu söylerken Şiir dilinin önemini vurgular. Elbette dil, Şiir ve diğer tüm edebî türler için önemli bir husustur. Fakat tek başına yeterli değildir ve tema gibi Şiirin i  unsurları da en az dil kadar  nemslenmelidir. Tema, Şiirin asli unsurlarından birisidir. "Her metin gibi Şiirlerin de yapısı vardır. Şiirdeki yapı, ses ve anlam kaynaşmasından oluşan birimlerin bir tema etrafında birleşmesiyle oluşur. Bu birimler bir düzen içinde birleşir" (Aktaş, 2015, s. 33). Çoğu okur, eleştirmen Şiire ilk olarak tematik açıdan yaklaőır. Bu nedenle temanın -çoğu defa- Şiiri tanımanın, Şiire yaklaőmanın ilk yolu olduğu söylenebilir. Ancak bu, temanın Şiirin unsurları arasında basit bir parçaya indirgenebileceği anlamına da gelmez. Tema,

⁴ Bahsi geçen makale için bk. Can, E. (2013). Bulgaristan Türk Şairlerinden Recep K p  n n Şiirlerinde İmajlar. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3(5), 31-41.

şiiirin içidir. Suut Kemal Yetkin (1969, s. 50) şiirde iç'in dış yapıdan ayrıldığını, özün biçimle var olduğunu vurgular. Benzer bir vurguyu Şerif Aktaş da yapar:

“Şiirde yapı ve temayı birbirinden ayırmak bir göstergede, gösteren ile gösterileni ayırmaya kalkmaktan farksızdır. Şiir metninde ele alınan tema o yapıyla birlikte vardır. Onları birbirinden ayırmak cidden kelimenin yazılışı ve sesiyle anlamı ayırmaktır. Bu da mümkün değildir. (...) Bir şiirin temasını bulmak için gösteren durumundaki yapı ve anlatımdan yola çıkmak, bu yapıyı oluşturan birimleri neyin meydana getirdiğini; bu birimlerin niçin bir araya geldiğini sormak ve düşünmek gerekir. Öyleyse yapıyı meydana getiren birimlerin kesiştiği, birleştiği anlam değerinin en kısa ve yalın ifadesi temadır, bu da soyuttur. Bu soyut anlam, metindeki birimlerin merkezindedir, onlarla vardır, onların varlığında somutluk kazanır. Öyleyse yapıyı meydana getiren ses ve anlam kaynaşmasından oluşan birimlerin tümünün birleştiği anlam değerini belirlemek temayı bulmaktır” (Aktaş, 2015, s. 34).

Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere tema metnin merkezindedir ve şiirdeki yapının önemli dayanaklarından. Edebî eser içinde yeri gayet mühim olan bu unsura her şair gerekli ehemmiyeti göstermelidir. Recep Küpçü'nün şiirleri bu bakımdan gayet sağlamdır. Küpçü, temaları sağa sola savurmak yerine derli toplu, gayet sistemli ve bilinçli bir şekilde işlemiştir. Onun şiirinde görülen her tema bir diğeriyle uyum içindedir. Şairin, en eleştirel şiirinde bile lirizm endişesi sezilir ki bu da onun belli bir sanat kaygısını taşıdığını ve salt toplumsal şiiri aramadığını gösterir. Bu nedenle de onun şiirleri tematik bakımdan irdelenirken bireysel ve toplumsal temalar olmak üzere iki ana başlığa ayrılmıştır.

2. Bireysel Temalar

2.1. Aşk

Eric Fromm'un (1995, s. 18) kişisel yaşamın sınırlarını aşarak ulaşılan bütünlük olarak tanımladığı aşk, şiir türünde en sık işlenen temalardan birisidir. Recep Küpçü de sıkıntılı geçen hayatı içerisinde bu temayı işlemiş ve onu bunaltan, daraltan ve endişelendiren olaylardan kaçarak aşka sığınmıştır. Onun “Şimdi” başlıklı şiirindeki ilk birimde sevgili ılık yel gibi esen ve şiir öznesini içten fetheden bir kişidir. Şair, karanlıklar içinde gördüğü aydınlıkta ve her türlü ümitsizlik anında “sen” diye hitap ettiği sevgiliye sığınır:

*Şimdi, nerde bir karaltı görsem geceleri,
sanırım ki sensin...*

Veya bir ışılan pencere görsem,

O aydınlığa koşarım sen diye” (Küpçü, 1994, s. 17).

Küpçü, her sabah bu sevgilinin kızılbaşan ufuktan ona gülümsediğini ve eğer bu gülümseyiş olmasaydı “sonu gelmez yolculuk” olarak tarif ettiği hayatı

umursamayacağını belirtir. Bu nedenle aşk, onda yaşama tutunmak için geçerli, güçlü bir dayanaktır. Onun için aşk insanın içini ateş gibi yakar. Şair, “Aşk Destanı” adlı şiirinde damarlarında küçükken de kanın dolaştığını ama böylesine yanmadığını belirttikten sonra aşk hâlinin eskisi gibi olmadığını belirtir:

*“Kanım aşka dönmüş anlaşılan,
için için bir ateş yakar kalbimi
Bir sevda içindeyim tepeden tırnağa
aşk kesilmiş iliğim kemiğim
Ben yanıp yanıp da sönmeyen,
söndürülemeyen bir güneş gibiyim”* (Küpçü, 1994, s. 31-32).

Şair bu şiirinde de sevgiliyi yüceltir ve eğer o yanındaysa herkesten kuvvetli olduğunu belirtir. Onunla birlikteyken daha güçlü, daha inançlı ve umutludur. Küpçü için aşk bir düşünce biçimi, bir emeldir. Şair onsuz bir hayat tahayyül etmez. Şair, bununla birlikte aşkın kutsi ve çılgınca bir şey olduğunu düşünür ve onu her hâliyle kabullenir.

Recep Küpçü bir his şairidir. Eğer her temanın bir insanın ve varlığın bir yönünü, bir özelliğini dile getiren soyut bir kavram olduğu (Aktaş, 2015, s. 35) kabul edilirse Küpçü’de aşkı da anlamlandırmak kolay olur. Bu itibarla Küpçü’deki aşkın yerine göre mutlu bir evlilikten yerine göreyse vatan sevgisinden yahut bunlardan bağımsız olarak şairlik hissinden, doğasından ileri geldiği söylenebilir. Bu hususta kesin olan şudur ki şair, aşkı sanatının merkezine alır. Onu önemser ve her şeyi onun etrafında kurar. Diğer bütün temalar onunla birlikte bir anlam, bir değer taşır.

2.2. Özlem

Recep Küpçü’nün şiirlerindeki temalardan biri de özlemdir. Şair, özlemi muhtelif biçimlerde işlemiştir. Bunların başında ise çocukluk gelir. Edip Cansever’in (2011, s. 257) gökyüzü gibi görüp hiçbir yere gitmediğini belirttiği çocukluk, şairler için geçmiş hâlin mukayese edildiği veya doğrudan geçmişin özlemle anıldığı, hatırlandığı bir tema olarak hayli işlek bir biçimde kullanılır. Türk edebiyatında çocuk veya çocukluk temalı şiirlerin sayısı Tanzimat devrinden sonra giderek artmıştır. Geçmişin özlemi veya hatıraların hâldeki sancısı birçok şaire şiir yazdırmıştır.

Recep Küpçü de bu temayı işleyen şairlerdendir. Onun şiirinde çocukluk, genellikle geçmiş ile bugünün mukayesesi ve geçmişe özlem olarak görülür. Bu nedenle de iki tema tek başlık altında toplanabilir. Şairin “Oluş” adlı şiirinin ilk üçlüğü, özlem temasına bağlı olarak çocukluk imgesinin de kullanılması bağlamında güzel bir örnektir:

“Önünde bir boy aynası

Çocukluğundan eser

Yüzünde yitenin yası” (Küpçü, 1994, s. 47).

Görüldüğü üzere şair, hâlde yitirdiklerinin yasını tutarken geçmişe dair de özlem içindedir. Şairin burada aradığı şey çocukluğun kendisi değil, çocukluk dönemindeki mutluluktur. Şair birçok yerde çocukluk dönemindeki güzellikleri arar. Onları kaybetmenin üzüntüsü içinde dövünür ve daima hem istifham sanatına hem de tecahül-i arif sanatına başvurarak yanıtını bildiği soruyu, çocukluğun nerede olduğunu sorar. “Yiten Evrenler” şiirinin şu mısraları bu hususta örnek gösterilebilir:

*“Ah, nerede kaldı o tatlı korkuları çocukluğun
ve sonra yoklanan ilk erkekliği korkusuzluğun?*

*Bilinmezliğin el yordamıyla çözülen sırlar,
itiraf edemediğimiz yenilgi hayal kırıklığında
ve belleğimizde cücelenişi efsanelerin, masalların;*

arattığımız evrenlerin o eski güzelliği nerede?” (Küpçü, 1994, s. 84).

Bununla birlikte şairin özlem duygularını yalnızca çocukluk ile birlikte ifade etmediği görülür. Küpçü, bir dönem yerine bir aşk özlemini işlediği şiirlerinde çocukluk temini kullanmadan, özlemini yalın bir biçimde ifade eder. “Aradığım” adlı şiirinde özleminin “yer altından akan sıcak sular gibi” sevgiliye doğru akıp gittiğini ifade eden şair, sevgiliden ses gelmeyince dallarının yapraksız kaldığından bahseder. Şair, “Seni, Yalnız Seni Sevdiğimin Uzantısıdır” adlı kısa şiirini ise doğru- dan doğruya özlem temi üzerine kurar:

*“senden uzaklarda kimsesizliğe bürünmüşlüğüm,
özlem kesilmişliğim tepeden tırnağa.*

Avuntumu mu sordun?

Avuntum türkülerden geliyor,

sıcaklığım sa anılardan.

Başım dan sürekli kış yelleri esse de,

için farksız çiçekli bahardan!” (Küpçü, 1994, s. 91).

Buraya kadar ifade edilen noktalardan sonra şöyle bir sonuç çıkarmak mümkündür: Politik açıdan oldukça zor bir süreçten geçen Bulgaristan Türklerinin geçmiş güzel günlere dair duydukları özlemler Küpçü’nün şiirlerinde görülür. Onun şiirlerinde geçmişe olan özlem bazen çocukluk üzerinden verilir. Böyle yapıldığında ise bugün ile çocukluk günleri mukayese edilir. Bununla birlikte şair bazen de memleketini özler. Bu tür şiirlerde şairin politik açıdan zor zamanlar geçirdiği ve köy özlemi çektiği anlaşılmaktadır. “Yine Köyüm Üstüne” başlıklı şiiri, Küpçü’nün köy özlemi temalı şiirlerine bir örnektir:

*“Yaktı yine genzimi köyümün burcu burcu kokusu,
Bizim ev,
bizim sokak,
köpük köpük kaynayan, kıvrım dolam akan Gürsu;
gerçekte bu,
düşümde bu...”* (Küpçü, 1994, s. 43).

Görüldüğü üzere Küpçü, “korkusuzluk”, “masal” ve “güzel” gibi kelimelerle ifade ettiği geçmişi daima aramıştır. Bununla birlikte şair, birçok şair gibi sevgiliye duyulan özlemi de şiirlerinde işlemiştir. Onun özlem temasını işlerken kullandığı dil canlı ve liriktir. Duyguyu en ince detaylarına kadar koruyan, hissettiren şair için özlem temasını yazmak bir çeşit katharsis, yani arınmadır. Küpçü, yazdıkça özleminden arınır durumdadır.

2.3. Doğa

Tabiat, şiirin temel kaynaklarından birisidir. Birçok halk şairi doğadan beslenmiş ve doğa ile ilgili şiirler yazmıştır. Tabiat, şiirdeki kıymetini modern edebiyata geçildiği zaman da korumuştur. Recep Küpçü’nün şiirlerinde bu önemi görmek mümkündür. Onun şiirlerinde doğa, doğa olarak yer alır ve bir imge olarak da olsa başka bir şeyin yerine kullanılmaz. Küpçü’nün şiirinde doğa hem yaşanılan mekân olarak hem de seyredilen manzara olarak yer alır.

Yaşanılan mekân bağlamında Küpçü, özellikle köyünden sıkça bahseder. Onun “Köyüm ve Ben” adlı şiiri bu açıdan önemlidir. Şair bu şiirinde köyünü dilber kıza benzeterek kişileştirmiş ve onun sinesinde büyüdüğünü belirtmiştir. Memleket sevgisinin de öne çıktığı bu şiirinin bir bendinde hayalinde kuş olup köyüne uçar ve onunla konuşur:

*“Kaç defadır güzel köyüm,
Kuş olup ben hayalimde
Uçup konarım başına
Yâre sarılır gibi ben
Sarılırim bütün kalpten
Toprağına ve taşına,
Şöyle burcu burcu vurur
Toprak kokusu burnuma
Ve sanki selâma durur
Kiraz ağaçları bana.
Çivit badanalı evler,
Bir ağızdan “Hoş geldin” der...”* (Küpçü, 1994, s. 23).

Görüldüğü üzere şair, muhtelif sıfatlarla betimlediği köyüne olan hasretini anlatırken doğasıyla ilgili de ifadeler kullanır. Küpçü'nün anlatımcı, açık üslubu doğa temasını kullandığı birçok yerde görülmektedir. “Bahar da Olsa” adlı şiirinde tabiatı pek çok noktadan görmek mümkündür:

*“Tomurcuk çatladı güneşten,
iğdeler çiçek açtı yumak yumak.
Halı gibi yeşerdi çayır-çimen,
Kuru dereler bile çağladı.
Bütün kuşlar dile geldi bak,
Cıvı cıvı bir hayat başladı.”* (Küpçü, 1994, s. 30).

Şair baharın gelişiyle birlikte açan tomurcuğu anlatırken okura çok canlı bir tabiat manzarası sunar. Ona göre baharın gelmesi bir ümidin yeşermesi demektir. Fakat şair ihtiyatlı davranır ve bunca güzelliğin, ümidin içinde bazı -egemen ideolojinin baskısı, memleket hasreti, ihanet gibi- fenalıkların da olduğunu altını çizer:

*“Ve yeşil kuruyor
bazı yapraklar,
kırılınca dal.
Dalda ötemiyor kuşlar
Yani bahar da olsa
yok değil ağrılar, sızılar!”* (Küpçü, 1994, s. 31).

Küpçü'nün şiirlerinde belli bir zaman dilimi üzerinden tabiat anlatımı yapmak klasikleşmiş gibidir. Şair, nasıl bahar üzerinden tomurcuğu anlattıysa güneşin doğuşuyla birlikte renkten renge giren çiçekleri de öyle anlatmıştır. Onun “Sabah” adlı bu şiirinde çiçek, deniz ve balık gibi tabiata ait unsurlara rastlamak mümkündür.

*“Esince şöyle bir güneysel rüzgâr
Hafiften gülümser ortalık bütün.
Muştular bir başka evren ufuklar
Her dal tüneğidir sevdalı gönlün”* (Küpçü, 1994, s. 46).

diye başlayan “Bahar” adlı şiirinde de yine aynı durum söz konusudur. Şair, gökyüzünden ve tabiatın güzelliğinden bahseder. Bahar mevsiminin bir başka güzel olduğunu dile getiren şaire göre bu dönemde evren bir kız rüyası gibidir. Küpçü'nün doğa temalı bir diğer şiiri ise “Duru Sular” başlığını taşır. Şair, bu şiirinde yağmurun yağışı üzerinden tabiat manzarası sunar. Küpçü, bundan sonra gelen “Gönlümün Yankısı” adlı uzun şiirinde ise denizin güzelliğinden, gökyüzünden, çiçeklerden bahseder. Küpçü'nün doğa temini işlediği çok fazla manzumesi varsa da bu manzumeler içinde karakteristik olarak öne çıkan ve bir tema olmanın

da ötesinde şiirde imaj olarak denizden bahsetmek gerekir.

Küpçü, bir dizesinde “öylesine gönlümcedir” dediği denizde çok büyük bir huzur bulur. Onun kederleri denizde yiter, sevinçleri orada çoğalır. Şair hayata orada bağlanır ve düşünce dünyasının en berrak, en sağlıklı üretimlerini onun karşısında yapar. Orada kendini bulur, kendisi olur. “Avuntu” başlıklı şiirindeki şu dizeler, şairin denize karşı bakışını çok güzel bir biçimde ortaya koyar:

*“Ama deniz yerinde dursun,
hani yok mu ya şu deniz?
Ele güne karşı
O benim günümü gün eder,
Ve kafesten salınan bir kuş gibi
terk eder beni her keder...”* (Küpçü, 1994, s. 25).

Bununla birlikte şair için deniz oldukça cömerttir. Sadece ona değil, kollarını tüm sevenlere açar. Ona göre deniz yorulmak nedir bilmez ve coşkundur. Küpçü’ye göre bu coşkun denizlerde gezmek güzeldir çünkü hem insan orada ihtiyaçlanmaz hem de insanın sevdikleri orada olur:

*“Elbet denizlerde gezmek güzel,
İhtiyarlanmaz insan denizlerde.
Ve bir dostun, bir sevdiğin olur,
Bütün uzak sahillerde...”* (Küpçü, 1994, s. 30).

Şair, bir başka şiirinde ise aşkı denizle ilişkilendirerek anlatma yoluna gitmiştir. İnsanın gözlerinin deniz gibi olduğunu ifade eden şair, aşkın da öylesine acayip olduğunu ifade eder. “Deniz Yolculuğu” adlı şiirini ise tamamen denize adar ve şiiri yosun, martı, sahil ve gemi gibi denizle ilişkili kavramlar üzerine kurar. Bütün bunlardan hareketle denizin, şairin poetikasında oldukça önemli bir değere sahip olduğu söylenebilir. Buraya kadar ki ifadelerden anlaşıldığı üzere Recep Küpçü, şiirlerinde doğayı yoğun bir biçimde kullanmakla birlikte ona çeşitli anlamlar ve vasıflar da yükler. Şaire göre doğa -bilhassa deniz- insanı rahatlatır ve mutlu eder. Doğa onun için bir ümit bahçesidir.

2.4. Umut

Recep Küpçü’nün çetin bir ömür geçirdiği daha evvel de ifade edilmişti. Şair, hayatının bazı bölümlerinde karamsarlığa kapılsa da bu karamsarlıktan kurtulmuş ve gelecekte ümidini kesmemiştir. Bu hususu dizelerinden okumak mümkündür. Bu bakımdan şairin “İyimserlik” adlı şiirinin ikinci dörtlüğündeki şu dizelere bakılabilir:

*“Şimdi şu belirsiz günlerimde ben.
Derinden “ah” çeker, ümit izlerim.*

*Gözlerim nemlenir çaresizlikten,
Yine yeri öpmez, ama dizlerim”* (Küpçü, 1994, s. 19).

Görüldüğü üzere şair bazen çaresizliğe düşse de dizleri yere değmez ve daima ümitli bir şekilde dik durur. Bir başka şiirinde de toz toprak içinde kalsa da yürümekten usanmadığını belirten şair, hayatının belli dönemlerinde yaşadığı güçlükler karşısındaki direncini nazmetmiştir.

*“Ümidimi kesmedim asla,
Aydın aydın gelecekten”* (Küpçü, 1994, s. 20).

Görüldüğü üzere şair gelecekte de umutludur. Ona göre hâlde zor zamanlardan geçilse de gelecek güzeldir. Şair, her doğan güneşle birlikte içinde yeni bir ümidi tazeler. “Yollar Dik De Olsa” adlı şiirinde şair, bu ümidi sonradan edindiğini söyler:

*“İçimde anadan doğma cesaret,
Sonradan edindiğim bir de umut”* (Küpçü, 1994, s. 37).

Küpçü'nün kitaplarına verdiği isimlere bakıldığında şiirlerindeki bu ümidin izleri görülebilir. Şair, ilk eserine ötesi var derken ikinci eserinde ötekinin düş olmadığını kavrar. Küpçü ilk eserinde hayata ve yaşama daha romantik bir gözle bakar ve çok daha umutludur. İkinci eserinde umudu kaybetmemekle birlikte daha zayıflar ve artık -ağır ağır da olsa- hayattan, idareden ve hatta dostlardan şikâyetler başlar. Yine de bu, onun bütünüyle yüzünü karamsarlığa döndüğü anlamına gelmez. Küpçü, içinde umudu daima saklı tutan kırık bir şairdir.

2.5. Karamsarlık

Recep Küpçü'nün bazen yalnızlıktan dolayı bazen de devrin şartlarından dolayı karamsarlığa kapıldığı anlar olmuştur. Onca ümidin içinde kendini dünyaya gelmeye geç kalmış bir Don Kişot olarak gördüğü zamanlar da olmuştur. Onun “Kader” adlı şiiri bu bağlamda hayli önemlidir. Şair, şiir boyu karamsar bir ruhun görünümünü çizer:

*“Neye yarar bu çağda
ki bahçelerde çiçek,
çayırarda otum?
Benim üstüme düşüyormuş
ilk çiy tanecikleri her sabah
neye yarar?
Yitiriyorum kendimi
gün doğunca uçan çiyile
azar azar”* (Küpçü, 1994, s. 58).

Görüldüğü üzere şair, bir boş vermişlik içindedir. Dünyadan, hayattan ve

güzelliklerden ümidini kesmiştir. Mücadelenin gereksizliğine inanan bir bilinçle atılan her adımın boş olduğunu, tıpkı Don Kişot gibi asla kazanamayacağı bir savaşta olduğunu ima eden şairi bu düşüncelere sevk eden şey sosyal ortamdır. İnsan, mücadele anında bazen yalnızca küçük bir gelişim, ilerleme ve iyileşme görmek ister. Küpçü, bunları göremediği için karamsarlığa kapılmış ve bunu da şiirlerine yansıtmıştır. Şair, “Benimle Vedalaşan Yaprak” adlı şiirinde,

“Böyle miydim ben önceden

Bütün umutlarım ölgün” (Küpçü, 1994, s. 57).

diyerek karamsarlığın hâlde geçerli olduğunu ve önceden ümitli olduğunu belirtir. Bu da onun mizacının karamsar olmadığını ve bazı zamanlar bu şekilde olabildiğini gösterir. Onun karamsarlığı eğretidir. “Sonbahar Görevi” adlı şiirinde belirsizlikten, sararmaktan ve usanmaktan bahseden şair,

“şimdi kırılan gönlümün her parçasında

birer güneş yankılanıyor” (Küpçü, 1994, s. 60).

diyerek bir anda yüzünü umuda döner. Ancak, daha evvel de ifade edildiği gibi, onun şiirlerindeki karamsar tonlar genellikle ikinci kitabı olan *Ötesi Düş Değil*’e aittir. Şair burada, yer yer ümitsizliğe kapılmış ve biraz daha içe dönmüştür. “Biraz Hava Biraz Vefa Arıyorum” adlı şiirinde bu açıkça görülür:

“umutsuzluk içinde

kıvrım kıvrım kıvraniyorum” (Küpçü, 1994, s. 83).

Görüldüğü üzere şair umutsuzluğunu açıkça dile getirir. Şair bu dizelerin hemen öncesinde bu umutsuzluk hâlinde de iki oğlunun umudu olduğunu dile getirir. Onun şiirlerinde gelgitli bir ruh hâli görülmektedir. İçinde umudu temsil eden güneşin yankılandığını dile getiren şair birkaç sayfa sonra da,

“Güneşin her sabah

bizim için doğduğu yalandır!..” (Küpçü, 1994, s. 69).

demiştir. Onun karamsarlığı mevcut gerçeklikle ilişkili olarak ve onun bir itirazı biçiminde gelişir. Buradaki “bizim için” ifadesi bu bakımdan çok önemlidir. Bölgede resmen istenmeyen -kişiler olarak görülen Bulgaristan Türkleri için güneş, kimi zaman gerçekten doğmamış olabilir. Şair de bundan dolayı şikâyet etmiştir ki bu da onun karamsarlığının kaynaklarını göstermektedir.

2.6. Dost ve Dostluk

Küpçü’nün ilk eserindeki ilk şiir dostlukla ilgilidir. “Dostlarıma” başlığını taşıyan bu şiirde şair, derya kadar derdi olsa da kederlenmesinler diye bir damlasını bile dostlarıyla bölüşemeyeceğini ifade eder ve “fındık kadar neşem olsa onu size parçalarım” der. Şair, dosta ve dostluğa büyük bir önem verir. Yukarıda, şairin karamsarlığa düştüğünden söz edildi. Bu karamsarlığa sebep olan şeylerden birisi de dostlarının vefasızlığıdır. Şair, dostluğa önem verdiği için dostlarının da kendisi

gibi hatır bilen, mert ve yüksek karakterli olmalarını bekler. Bu nedenle de biraz hava biraz vefa aradığını belirtir:

*“Tanıdığım insanlar,
Tanımadıklarımın yabancı,
Tanıdığım sokaklar da öyle.
Yüreğimde bir burkuluş,
Yüreğimde onulmaz sancı.
Kimsesizlik içinde kıvrım kıvrım kıvraniyorum
Ve sokak sokak dolaşıp umutlarımı
Biraz hava, biraz vefa arıyorum”* (Küpçü, 1994, s. 82).

Küpçü, “Vefasız Dostlara” adlı bir başka şiirinde ise “eğer ihanetin olduğunu bilseydim yıldızlarla dertleşirdim,” der ve onu satan dostlarını vefasız dostlar olarak imler. Bu şiirden hemen sonra gelen “Böyle Günleri de Oluyor İnsanın” adlı şiirinde de aynı serzeniş devam eder. Burada da “ne eş ne de dost var” diyen şair, bu vefasızlığı martılara anlatır ve çareyi hayvanlarla dostluk yapmakta bulur.

Küpçü’yü bu denli karamsarlığa düşüren ve şikâyet etmesine neden olan mesele muhtemel ki Tahirov ve onun gibilerinin ihanetidir. “Şükrü Tahirov adlı biri, *Yeni Işık*’ın 7 Aralık 1967 tarihli sayısında çıkan ‘Sanatçılık Özgürlüğü ve İnsanlık Onuru’ başlıklı yazısında şaire insafsızca saldırarak ‘milliyetçilik’le, komünist ideallere ihanet etmekle” (Ayvazoğlu, 1994, s. 7) suçlar. Küpçü’ye “hangi toplumsal gücün sembolüsün?” diye soran Tahirov, onun kendi çağından koptuğunu ve yabancılaşmış, yalnız kaldığını dile getirir. Dahası, şairin “Hasbihal”, “Rodoplar” ve “Yaşamak Üstüne” gibi birçok şiiriyle düzeni bozduğunu da ileri sürmüştür.

Şükrü Tahirov’un bu ifadeleriyle sonu iyiden iyiye hazırlanan Küpçü, başına gelecekleri sezmiş olmalı ki bunu şiirine yansıtmıştır:

*“Bizim lehimize olan
bir tek ihtimal kaldı:
SATILMADAN ÖLMEK!...”* (Küpçü, 1994, s. 83).

“Biraz Hava Biraz Vefa Arıyorum” başlıklı şiirinden alınan bu dizeler, onun dostta aradığı niteliği gösterdiği gibi başına gelebilecek fenalıkları sezdiğini de gösterir. Şairin içinde bulunduğu karamsarlığın bir nedeni de işte bu dostların ihaneti ve devrin kötülüğüdür. Öte yandan Küpçü, bu meseleye bağlı olarak, dalkavukluğu da eleştirir. Şair, “Diyojenin Umudu ve Benim Önsezim” adlı şiirinde kendisine kurulan tuzakları hissetmekle birlikte dostları gibi dalkavukluk yapan “imam” figürünü de yerer:

*“Şu var ki bu denli içten olduğum için,
Sezinliyorum bunu ta uzaktan*

---

*Bir gün kendimi kurtaramayacağım,
Üstüne bastığım tuzaktan.*

*Er geç alacağım başıma püsküllü belamı.
Yaşadığım kentte caminin minaresi de yok,
Bilmiyorum doğrusu, ulusundan çok
Bulgar polisine hizmet eden imam efendi
Nereye çıkıp da okuyacak selamı?” (Küpçü, 1994, s. 93).*

Görüldüğü üzere öyle veya böyle başına bela alacağını bilen veya hisseden şair, bunun müsebbiplerini de eleştirmekten çekinmez. Bu nedenle ona göre ulusun dostu olması gereken imamların, rejimin adamları olması da bu sebepler arasındadır. Şair, dalkavukluktan hoşlanmaz ve şeffaf, dürüst bir dostun ve mücadele arkadaşlarının hasretini çeker. O, bütün dostlarına içini açar ve onlara yararlı olmak adına çırpırır. Şair, dostlarını mücadelesinde yanında görmek ister. “Hasbihal” adlı şiirinde bu arzuyu görmek mümkündür:

*“Canınız sıkılmaz benimle yürürseniz,
aç ve susuz kalsanız bile ara ara,
mevsimine göre ahududu toplarım size,
fındık toplarım.*

*En berrak,
en leziz kaynaklardan
su getiririm avuçlarımın içinde.
Aç komam,
susuz komam sizi,
üzülmeyin.*

*Ben alelâde insanlardan öğrendim
değerini, yüceliğini kardeşliğin...
Ortalığın karardığına aldırmayın,
gözlerimin feri aydınlatacak yolumuzu” (Küpçü, 1994, s. 39).*

Görüldüğü üzere şair, onunla yürüyen dostlarına karşı çok cömert olmakla birlikte kendi ışığının onlara da yeteceğini dile getirir. Küpçü’ye göre devir kötü ve karanlık olsa da onun mücadele azmi, herkese yetecek düzeydedir ve kurtuluş da vardır. Şair, birkaç dize sonra açık bir şekilde dostlarına seslenir:

*“Hadi dost bildiklerim,
yürüyelim” (Küpçü, 1994, s. 40).*

Küpçü, bunu söyledikten sonra yolun çetin olduğunu da açıkça belirtir. “Bilirim, ürkeceksiniz birdenbire” dedikten sonra yine de yürümeleri gerektiğini ve

kalplerinin onlara pusula olacağını dile getirir. Küpü’deki bu mücadele azminin altında yatan güdü ise gelecek yaratma arzusudur. O, dostlarıyla birlikte bugünü deđiŐtirme ve yarını yaratma arzusu içindedir.

Sonuç olarak Küpü’n n Şiirlerinde dostluk kavramı hayli önemli bir yer tutar. Bunlarda dost için fedak rlıkta bulunulur. Şair, dostu her türlü kötülükten korumak ister ama bununla birlikte yürüdüğü yolda da onları yanında görmeyi arzular. Fakat hayat içerisinde her zaman iyi insanlar yoktur ve Küpü, ihaneti de gördüğü için Şiirlerinde dost tarafından satılmayı da işler. Buradan hareketle onun Şiirlerinde dost figürünün hem olumlu hem de olumsuz biçimlerinin yer aldđı söylenebilir.

2.7. Memleket

Küpü’n n en çok değer verdiği kavramlardan bir tanesi de memlekettir. Şair, kimi Şiirlerinde özellikle doğduğu köyü  ne çıkarır ve ondan özlemlerle bahseder. Bu noktada “K y m ve Ben” başlıklı Şiiri dikkate değerdir. Şair, köyünü kiŐileŐtirme yoluyla dilber bir kıza benzetir ve onun sinesinde büyüdüğünü ifade eder. Şiirin ilerleyen bentlerinden anlaşıldığı üzere Şair bu köyden ayrıdır ve bundan dolayı da hayli  zg nd r. Buna rağmen köyünü telkin eder ve “sanma ki ka ağım senden” der. Şaire göre hayat bazen kişiyi sevdiğinden ayrılmaya mecbur eder ve onun ki de böyle bir durumdur. Bütün bunlarla birlikte köyüne olan bağlılığını da ifade etmekten geri kalmaz:

*“Bağlıyım sana ben kalpten,
İlk önce seni ararım
Söz olunca hasretlikten,
Sana karşı büyük sevgim,
Özlem oldu buram buram
Ve zaman zaman gözlerim
Senin için dolar, sılam”* (Küpü, 1994, s. 22).

Şair, hatırlayınca gözlerinin dolduğu sılasına ancak hayalinde kavuŐur. Şiirin bir başka bendinde hayalinde kuş olup köyünün başına konduğunu belirtir. Bütün bunlar derin bir memleket sevgisinin göstergesidir. Küpü, bu sevgiyi ve bu sevgiye bağlı özlemi daha başka Şiirlerinde de dile getirir. Sözgelimi “Yine K y m üstüne” adlı Şiirinde köyünün burcu burcu kokusunun genzini yaktđını dile getiren Şair; evini, sokağını özlediğini belirtir.

Recep Küpü’n n Şiirlerinde memleket olarak öne çıkan bir diğer mekân ise Rodoplar’dır. Şair, “Rodoplar” adlı Şiirinde “canımın içi” dediği buranın baba kaygısından yoksun çocuklar büyüttüğünü dile getirir ve içinde ayrılıkları, üzüntüleri saklı tuttuğunu belirtir:

“Babaları gurbetten

Topladın mı bağrına artık?

Elverir,

elverir bunca üzüntüler,

bunca ayrılıklar” (Küpçü, 1994, s. 44).

Küpçü için doğduğu, büyüdüğü ve yetiştiği bu topraklar; içinde fakir ama temiz yürekli insanları barındırır. Dahası, buranın insanları yapraklar gibi perişandır. Şairin burada ima ettiği şey yönetimin hukuksuzluğu, bağnazlığı ve acımasızlığıdır. Birçok insan ya sürülmüş ya öldürülmüştür. Bu sebeple çocuklar babasız, insanlar perişan ve fakirdir. Küpçü’nün çok sevdiği ve kişiyi tanımlayan önemli bir unsur olarak imlediği bu mekân, sinesinde birçok acıyı barındırmaktadır.

Gaston Bachelard’a (2014, s. 29) göre ev insan ruhuyla ilişkili bir analiz aleti olarak ele alınabilir ve ev, mutluluk mekânıdır. Küpçü için de mekân aynen böyledir. O, köyünü kendisini bulduğu bir yer olarak öne çıkarırken burayı mutluluğunu tamamlayan unsurlar arasına alır. Bununla birlikte Rodoplar özelinde yapılan eleştirilerle de memleketinin acılarını, talihini ve tarihini anlatır. Bu nedenle bu mekânlar onun şiirinin analizi için önem arz eder. Buralar onu ve fikirlerini tamamlar.

3. Toplumsal Temalar

Rus ordusu, 8 Eylül 1944 tarihinde Bulgaristan topraklarına girer. Rus kuvvetlerinin Bulgaristan’a girmesiyle eski rejim devrilir ve 9 Eylül sabahı da “Vatan Cephesi” adını taşıyan yeni bir hükümet kurulur. “Bulgaristan tarihinde, bu, yeni bir dönemin, Bulgaristan’ın komünizme geçişinin başlangıcı olur. O günden beri Bulgaristan Halk Cumhuriyetinde 9 Eylül, ulusal bayram günü olarak kutlanır” (Şimşir, 1986, s. 167). Bu yeni rejim ilk dönemlerinde mutluluk ile karşılaşılır. Her köşe, sokak kırmızı çiçeklerle doludur, komünist marşlar söylenir. Bilal Şimşir’in (1986, s. 168) ifadesiyle bu yeni rejim kan dökmeden yapılan bir ihtilal ile kurulmuşsa da sonradan çok fazla kan dökülecektir. Sonradan kurulan halk mahkemelerinde eski rejimin adamları kurşuna dizilir.

Bu değişiklikler azınlık durumundaki Türkleri de etkilemiştir. Yıllardan beri okulları kapatılan, dilleri yasaklanan Türkler, artık kendi dillerinde gazete çıkarmaya bile başlarlar. Bu gazetelerden olan Işık, devrilen yönetimin Türklere yaptıklarını anlatmaya başlar: “Geçen faşist idarenin bütün memlekete yaptığı fenalıklarla beraber, biz Türklere de yaptığı fenalıkların en büyüğü, bizi anadilimizi konuşmaya bırakmaması idi. Her nerede olursa olsun iki Türk bir araya gelip de kendi ana dilini konuşmaya cesaret edemiyorlardı. Çünkü faşistlerden korkuyorlardı” (Şimşir, 1986, s. 169).

Bulgaristan Türkleri, 1940’lı yılların ortalarına gelindiğinde, çeşitli yazılarda

güzellemesi yaptıkları yeni rejimden bir şeyler ummaktadırlar. Hüseyin Cahit Yalçın (1944, s. 428), *Tanın'*de yazdığı bir yazıda Bulgaristan Türklerinin insani ve millî haklarına; lisan, kültür ve dinlerine hürmet edilmesini umduklarını kaydeder. Gerçekten de beklentiler çok fazladır. Eğitimde Latin alfabesinin kullanılmasından dini özgürlüğe kadar birçok hususta beklenti artar. Bu beklentiler ilk yıllarda nispeten karşılanmış, okullarda Bulgarca ile birlikte Türkçe de okutulmaya başlanmıştı.

XX. asrın ikinci yarısı Bulgaristan Türkleri için kolay olmaz. 10 Ağustos 1950'de Bulgar hükümeti tarafından Türkiye'ye nota verilir ve sert bir dille Bulgaristan Türklerinden 250.000 kişinin üç ay içinde Türkiye'ye göçmen olarak alınması istenir. Bu tarihten sonra bölgedeki Türk halkının yaşantısı giderek güçleşir. Başta yaratılan serbestliğin esamesi okunmaz. 1960'lı yıllarda ise Türkçe yayımlanan kitap sayısında bir artış olmasına rağmen 1967'den sonra bu sayı da hızla düşer. Türk kültürünü yansıtan ne varsa yok edilmeye, isimler ve soy isimler değiştirilmeye çalışılmış, Türkçe yazmak yasaklanmıştır (Şimşir, 1986, s. 212; Buttarı, 2005, s. 34). Yeni şartlarla yeni bir düzen inşa edilirken bölgedeki Türklerin varlığı ikinci plana atılmıştır. Bulgaristan Türkleri başta dilleri olmak üzere kimliklerini var eden her türlü değeri korumak için hayli zor şartlar altında mücadele etmişlerdir. Bu mücadele, doğal olarak, edebî eserlerde de görülür.

Recep Küpçü'nün şiirlerinde muhtelif biçimde toplumsal temalar vardır. Bunlar incelendiğinde Bulgaristan Türklerinin hangi alanda ne türlü mücadele verdikleri de anlaşılabilir. Şairin şiirlerine bakıldığında onun bağımsızlık arzularken millî kimliğin vasıflarını da çizme gayreti içinde olduğu görülür. Bu gayret, toplumsal bilinç yaratma ve bir varoluş kaygısından ileri gelmektedir.

3.1. Bağımsızlık

Recep Küpçü'nün şiirlerinde görülen en temel toplumsal temalardan birisi de bağımsızlıktır. Küpçü, memleketin durumundan rahatsızdır. Halk, komünist rejimin baskılarıyla her geçen gün daha zor şartlarda yaşamış ve ötekileştirilmiştir. Bu durum da şairde bir isyan duygusu geliştirmiştir. Şair, "Düşüncelerimde Özgürlük Duygularımda Güzelliği Savunma Yeteneği" adlı şiirinin ikinci kısmında açıkça bir mücadelenin, ayaklanmanın imasında bulunur:

*"Şu veya o ne diyecekmiş,
bilir misin beni ne kadar ilgilendirir?
On yıl kadar kalırsam eğer burada,
bilmem isyan etmez mi tayfam?
Önemli olan bu!"* (Küpçü, 1994, s. 52).

Küpçü, böyle bir şiiri niçin yazdığını gösterecek sebepleri birçok şiirinde sıralasa da bağımsızlık arzusunu bu kadar açık bir biçimde bir daha işlemez.

Yalnızca, diğer temalara bağlı olarak, onu ima eder. Sözelimi şairin en fazla dile getirdiği konulardan⁵ birisi de ana dilin, Türkçenin özgürce konuşulmasıdır. Nihat Sami Banarlı'nın (1988, s. 19) da ifade ettiği gibi her halk kendi ikliminin lisanını söyler. Küpçü'nün istediği böyle bir şeydir işte ve şair, "Dilek" adlı şiirinde bu arzusunu zarif bir biçimde işler:

"Bir yaşam ki benim istediğim biçimde

Ana dilimle çınlasın bütün sokaklar

Başka gün batıları, başka şafaklar" (Küpçü, 1994, s. 89).

Görüldüğü üzere şairdeki özgürlük asla bireysel değildir ve o, ulusunun bağımsızlığı için mücadele eder. Bu mücadeleyi hem hukuki hem de kültürel zeminde sürdürmek ister. Fakat bu noktada da karamsar olduğu zamanlar olur. Şair, böyle giderse ana dilin de ellerinde kalmayacağını, bağımsızlığın bir hayal olduğunu dile getirir. Özetle, şairin bağımsızlık teması etrafındaki söylemleri salt ulusal kurtuluş çerçevesindedir. Küpçü'ye göre bu kurtuluş da ancak mücadele ile elde edilebilir.

3.2. Millî Kimlik

Recep Küpçü, özellikle de *Ötesi Düş Değil* adlı eserinde ve her iki eserine de girmemiş dağınık şiirlerinde millî kimliğe dair dikkat çeken dizeler yazmıştır. Onun bu bağlamda ele alınacak her dizesi yukarıda bahsedilen mücadelenin boyutlarını ve saçaklarını gösterir. Bu bağlamda şairin, "Diyojenin Umudu ve Önsezim" adlı şiiri önemlidir. Küpçü, bu şiirinde cesur bir şekilde değerlerinin altını çizmiş ve millî kimliği öne çıkarmıştır:

"Ben bir Bulgaristan vatandaşıyım,

İsmim Recep Küpçü,

Tepeden tırnağa Türkoğlu bir Türk'üm!" (Küpçü, 1994, s. 92).

Küpçü, bir başka şiirinde bunları söylediği için suçlandığını dile getirmekle birlikte rejime seslenir ve bir Türk'ün, Bulgar'ın suyuna gidemeyeceğinden bahseder. Şaire göre bunun nedeni de rejimin toplumculuk ilkesine sırt çevirmesidir. Küpçü; okullarda, evlerde, kışlalarda düşmanlık aşılandığını ve bunun çok büyük bir kötülük olduğunu belirtir. Onun istediği şey vatandaşlarının kendi vatanlarında kendi kimlikleriyle, ötekileştirilmeden kabul edilmesidir. Bu nedenle bir Fransız, bir İtalyan ya da bir İspanyol kolaylıkla vataniyle övünürken kendisininin

---

⁵ Burada şiirde tema kavramının konuyu belirlediğini de söylemek gerekir. Bir şiirde konu her şeydir ve şiirin üretilmesinde çıkış noktası, amacı değil aracıdır (Özbalcı, 2000, s. 94; Çetin, 2003, s. 16). Küpçü'nün şiirlerinde ana dilin kullanılması konusu özgürlük teması etrafında işlenmiştir. Bu, şairin ferdiyetçilikten toplumsallığa döndüğü zamanlarda işlediği konulardan biridir.

sessizliğe mahk m edilmesini anlamsız bulur.

*“Ben ki Bulgaristan’da doĐmuŐum,
ama Bulgar değilim,
ben ki Türk oğlu bir Türk’ m
ama Türkiye’de değilim!”* (K p c , 1994, s. 98).

diyen Şair; vatana hasret, bayrağa hasret yaŐadığını belirtir. Hatta, belki de bu değerlere hasret yaşadığı için bunların değerini herkesten daha iyi bildiğini de belirtir. Sonrasında yeniden Őik yet eder:

*“Ama sesim çıkmıyor bir türlü,
sessizce aĐlayıŐımı iŐiten varsa eğer,
aşk olsun!”* (K p c , 1994, s. 98).

Şair, bu söylemlerin öncesinde “Benim kaderimi herkes anlayamaz” der ve Rus’un, Çinlinin, Bulgar’ın, Alman’ın, İngiliz’in kendi kimliklerini kolaylıkla ifade edebildiklerini, kendi dilleriyle Şiirler yazabildiklerini belirtir. Şair, kimi zaman diğer milletler için de konuşur. Onların  zg rl Ğinde kendi tutsaklığını görür, buna üzülür. Olması gerekeni mukayese yoluyla telkin eder. Bu, onun var olma biçimidir.

Öte yandan K p c , birçok Şiirinde ulus düŐüncesini ve millî kimliği  ne çıkar mıŐtır. Onu bu düşünceler konusunda yazmaktan alıkoyan sebepleri de açıkça ifade eden Şair, bu engellere rağmen -kendi deyimiyle- sessizce ağlamaktan vazgeçmez. Fırsat buldukça, yeri geldikçe Türk olduğunu ama Bulgaristan’da yaŐadığını ve oranın bir Türk yurdu olduğunu ifade eder. Şairin, bu hususta yazdığı en açık Şiir “Benim Milliyet iliğim ve Bana Milliyetçi Diyenlerin Enternasyonalistliği üstüne” adlı manzumedir:

*“Onurumla yaşamak istedim
Adım Recep K P C 
Recep K P C  kalmasını istedim adımın
“ef”siz “of”suz yazılmasını istedim
milliyet isin dediler
T rk emi savundum
milliyet isin dediler
Bu işler böyle giderse
ne dilimiz ne de geleneğimiz kalacak dedim
milliyet isin dediler
Ben ne dedimse insanlık adına
hep milliyetçi çıkardılar beni
Bütün bu insan haklarından beni yoksun edenler,*

kendilerine,

Enternasyonalist dediler” (Küpçü, 1994, s. 97).

Görüldüğü üzere şair, çok açık bir biçimde fikirlerini beyan etmiştir. Bu şiirde, Bulgaristan Türklerinin komünist rejimle verdiği mücadeleye ilişkin önemli noktaları bulmak mümkündür. Şair soyadlarının değiştirilmesinden ana dil özgürlüğüne dek millî kimliklerin muhafazası için verdikleri mücadeleyi bir manzumeye sığdırmış ve bundan dertlenmiştir. Manzumenin sonunda Küpçü, onu ötekileştirenlere güler. Şair, bütün bu baskılara rağmen, “Onur” başlıklı şiirinde olduğu gibi, Türklüğünü haykırmaktan geri durmaz:

“Şuramda, yüreğimde benim yaşar,

Türk’e özgü nur yüzlü bir vakar.

Ansıdıkça tarihimizi ben ikide bir,

Göğsümü kabartır eşsiz bir gururdan,” (Küpçü, 1994, s. 87).

Recep Küpçü’nün kimi şiirleri güzidedirler. Bu şiirler, sanat kaygısı taşır ve özgün bir imge anlayışına bağlı olarak lirik bir dille oluşturulmuşlardır. Fakat onun kimi şiirleri de güzideden ziyade yığınlara hitap eder. Bunlar sosyal içerikli şiirlerdir ve Küpçü, bu şiirlerinde, hem kendi kimliğini beyan eder hem de onu takip eden, okuyan kitleye millî şuur aşılır. Nitekim bu dönemde böyle bir tutuma ihtiyaç da vardır. İşte burada değinilen şiirler bu tutumun, bu kaygının ürünleridir. Bu şiirlerden bazılarının altında yazıldığı tarih de yer alır. Bu tarihlerin 1960’lı yılların ortalarından 1970’li yılların başına dek uzadığı söylenebilir. Bu aralık ise Bulgaristan Türklerinin bu tarih aralığı içinde sosyal durumlarında hiçbir değişiklik olmadan yaşadıklarını göstermektedir.

3.3. Rejim Baskısı

Recep Küpçü’nün şiirlerinde eleştirilen unsurların başında rejim, yani egemen ideoloji gelir. Onun şiirlerinde görünen egemen ideoloji, kapsayıcı olmaktan çok uzak, ayrıştıran ve ötekileştiren bir anlayıştır. Bu nedenle Küpçü, güneşin her sabah kendileri için doğmadığını belirtmiştir. Şair,

“Burgas şehri o güzel değil mi yoksa?

Yalnız bir kusuru var:

Limanına yakın bir camisi varmış minareli

işte onu yıkmışlar.

Diğer türlü Burgas güzel şehirdir.” (Küpçü, 1994, s. 52).

dediği bir şiirinde egemen ideolojinin din konusundaki tutumunu gözler önüne sermiştir. Daha evvel de ifade edildiği üzere, Bulgaristan Türklerinin egemen ideolojiden beklediği özgürlüklerden biri de dinî özgürlüktür. Buradaki Türk azınlık, dinlerini özgürce yaşamak istemişlerdir. Fakat özellikle de 1950’den sonra hem

okulların devletleştirilmesi hem de bu okullarda okutulan yeni kitapların yazılmasıyla daha eğitim düzeyinde dinî anlamda bir müdahale başlanmıştır. Bu itibarla dinî konularda da insanlık dışı tutumlar sergilenmiş, halkın kutsal addettiği mabet ve değerlere zarar verilmiştir. Görüldüğü üzere dönemin tanıklarından olan Küpçü de şiirlerinde bu hususta serzenişte bulunur.

Bunun yanı sıra, şairin en çok şikâyet ettiği konuların başında sansür gelmektedir. Bütün Demirperde ülkelerde olduğu gibi Bulgaristan'da da o dönemlerde şiirler, yazılar ve mektuplar sansürden geçmiştir. Şair, bu durumu şikâyet eder:

*“Ay Allah kahretsin,
Mevsimler de mi yoksa sansürden geçiyor
Mektuplar gibi?”* (Küpçü, 1994, s. 86).

Küpçü'nün istediği özgürce bir yaşamdır. İnsanlar kendi dilleriyle, kendi dinleriyle, kendi dertleriyle yaşmalıdır. Aklından geçeni kolaylıkla söylemelidirler. Oysa dönem buna elvermez. Şairin ifadesiyle,

*“Burada yalnız bir tek renk geçeli,
Onu övmek için özgürsün, kınamak yasak!”* (Küpçü, 1994, s. 95).

Görüldüğü üzere egemen ideoloji ancak tek rengi öne çıkarır ki o da ideolojiyi temsilen kıvılcıktır. Bu dönemde komünizmi öne çıkarmak bir gereklilik, daha doğrusu mecburiyettir. Şairler ve yazarlar yeni rejimi hatırlatan metinler yazmakla yükümlüdürler. Hayriye Yenisoğlu'nun (1997, s. 38) ifade ettiği gibi güdümcülük, şiarçılık Bulgaristan'a Sovyetler'den gelmiştir. Bu baskılardan yılan Küpçü, yaşadıkları hayatın saçlarını ağarttığını dile getirir. Şair, bu sebeple karamsarlığa da kapılır ve iyiyi, doğruyu söylemenin göstermenin bu tek düzenlilik içinde boş olduğunu söyler. Bu ifadeler gösterir ki egemen ideoloji kendinden olmayana tahammül etmemiş ve kendinden olmayana boğmuştur.

Bununla birlikte Küpçü'nün şiirinde egemen ideolojinin belirlediği uygarlık anlayışı da eleştirilmiştir. Şair, kavak ağaçlarına hitaben yazdığı “Kavaklar” adlı şiirinde “size eğilmeyi uygarlık mı öğretti” diye sorarak kendi çağında dik durmanın güçlüğüne ima etmiştir:

*“Yoksa uygarlık mı öğretti size eğilmeyi
Öyle ya nezaket ne
Kültür ne
Biliyorsunuz
Ya da öylesine bomboş ki içiniz
Bir esinti çıkmaya görsün
Sallanıp sallanıp duruyorsunuz”* (Küpçü, 1994, s. 48).

Bu dizelerden de anlaşılacağı gibi egemen ideoloji içi boş ve riyakâr bir kitleyle

kendine adam toplamış ve kendinden olmayana zorbalık yapmıştır. Yukarıda ele alınan temalarda da görüleceği gibi şair de bu zorbalıkları yazmıştır. Buraya kadar ifade edilenler özetlenirse şairin ana dil özgürlüğü, Türklük şuuru, vatan kavramı ve basın özgürlüğü konusunda ciddi bir baskı altında olduğu görülür. Küpçü bu hususları fırsat buldukça şiirlerine taşımış ve toplumsal belleği yazın özelinde inşa etmiştir. Bugün, onun yazdıkları üzerinden komünist dönemde Bulgaristan Türklerinin yaşadıkları görülmektedir.

3.4. Türkiye yahut Anavatan

Balkanlar'da yaşayan birçok Türk şair ve yazarda olduğu gibi Recep Küpçü'de de anavatan kavramının karşılığı Türkiye'dir. Şair, "Anadolu'daki minarelerin gölgelerine bile benden selam söyleyin" (Esen, 1991, s. 21) diyerek Anadolu'ya olan özlemini dile getirir. Esat Can'ın (2013, s. 39) ifadesine göre onun şiirlerindeki "güney" sözcüğü Türkiye'yi temsil eden bir imajdır. Şair, Türkiye'ye karşı büyük bir sevgi beslediği için buradan gelen rüzgâr ile de mutlu olur, onunla ferahlar ve özlemi biraz olsun diner. Küpçü, bu özlemi şiirlerinde de işler. "Avuntum" adlı tek dörtlükten oluşan şiiri buna güzel bir örnektir:

*"Şimdi avuntu arıyorum ben hayallerde,
Özlem ateşi dökülüyor içime pul pul,
Ben bir garip Ferhatım yad ellerde,
Canım, Şirin'imdir İstanbul..."* (Küpçü, 1994, s. 96).

Şair, "İşit Kardeşim" adlı şiirinde de anavatanındaki kardeşlerine seslenir. Küpçü, Anadolu'daki kardeşlerine seslenirken bir yalanla uyutulduklarını ima eder ve der ki bir masal gibi buradakilerin mutlu oldukları anlatılır size, bunların asılsızlığını bilsen de seni aldatan bir masaldır. Şair şiirini şöyle bitirir:

*"Bizim için Bulgaristan değil,
Türkiye'dir anavatan..."* (Küpçü, 1994, s. 99).

Görüldüğü üzere Küpçü için anavatanın ne olduğu çok açıktır. Bu ifadeler Küpçü'ye ait olsa da birçok Bulgaristan Türkü için de geçerlidir. Bu nedenle şairin şiirlerinde "güney" imajı ile sıkça çağrışımı yapılan Türkiye büyük bir öneme sahiptir. Nitekim Bulgaristan Türklerinin zulümden kurtulması da Türkiye'ye gelmeleriyle mümkün olmuştur. Burada yaşayan insanlar, uzun yıllar boyunca bir var oluş mücadelesi vermişlerdir. Türkiye ise bu mücadelede onları ayakta tutan, dirençli kılan bir güvence kaynağı olmuştur. Küpçü'nün şiirlerinde bu durum hissedilir bir biçimde işlenmiştir.

Sonuç

Recep Küpçü, Bulgaristan Türklerinin önemli şairlerindedir. Küpçü, yaşadığı bölgenin insanıdır. Bu nedenle onun şiirlerinde yörenin insanını, dilini, tarihini ve

dertlerini bulmak mümkündür. K p c , Őiirlerini kimi zaman sosyal bir Şekilde toplumla ilişkili olarak kimi zaman da sanat kaygısıyla yazmıştır. Fakat her iki durumda da derin bir romantizm izlenir.

Bu alıŐmada K p c 'n n Şiirlerindeki temalar iki ana başlık altında ele alınmıŐtır. Bu baŐlıkların ilki bireysel temaları kapsar. Bu baŐlamda Şairin aşk,  zlem, doğa, dostluk, umut ve karamsarlık gibi temaları Şiirinde işlediği görülmüştür. Bunlar içerisinde özellikle doğa önemli bir yer tutar çünkü Şair, hayat karşısında yaşadığı zorluklarda ona sığındığı gibi memleket özlemine de onunla anlatma gayreti içinde olur. Bununla birlikte Şairde dostluk temi de hayli mühimdir. Nitekim K p c , bir mücadele adamıdır. Dolayısıyla mücadelede yanında dostlarını da görmek ister ancak ihanete uğraması ve dostlarından bazılarının egemen ideolojinin istekleri doğrultusunda hareket etmesi onu hayli üzmüŐtür. Bu nedenle de Şairin dostluğa olan inancı zedelenmiŐ, zayıflamıŐtır.

Öte yandan Şairin Şiirlerinin ele alındığı ikinci ana başlık ise toplumsal temalar başlığını taşır. Bu başlık altında ise özgürlük, millî kimlik, rejim baskısı ve anavatan gibi alt temalar yer almıŐtır. Bu baŐlıklar altında yapılan incelemeler de göstermiŐtir ki K p c , doğduğu topraklarda özgürce yaşamak, ana diliyle konuŐmak ve yazmak istemiŐtir. Fakat egemen ideolojinin baskıları özgürce yaŐamaya olanak vermez. Şaire göre döneme tek bir renk, tek bir ses ve tek bir görüŐ hâkimdir.

Bunlarla birlikte Şair, Őiirlerini bir çırpıda yazdığı ve yazılan bir Şiiri hemen beğendiği için sanatsal kaygıdan uzaktır. Onun Şiirlerinde orijinal bir tema kullanımı göze çarpmaz. K p c , Şiirlerine mesaj yükleyen ve onlarla bir toplumun sesi olmaya çalıŐan bir Şairdir. K p c , bir Şair olarak, dil konusunda da yeterli özeni göstermez. Bu  zellikler ise onun Şiirlerinin eksik yönleridir.

Bütün bu ifadeler Şairin Şiir evreni açısından önemli noktaları iŐaret eder. Buna göre K p c ; hassas ruhlı, ince düŐünceli bir mücadele insanıdır. Onun Şiirleri klasik ulusal bir epiktir. Bu nedenle zaten az sayıda olan Şiirleri daha fazla incelenmelidir. Bu alıŐma onun Şiirlerindeki temaları  ne çıkartsa da Şairin Şiirlerinin biçimsel yapıları, anlam evreni ve daha birçok noktası aydınlatılmayı beklemektedir. Tekrar ve vurguyla belirtmekte fayda var ki K p c 'n n Őiirlerini okumak Bulgaristan Türklerinin yazgısını okumakla eŐdeĐerdir.

Kaynakça

Aktaş, Ő. (2015). *Şiir Tahlilleri -Teori ve Uygulama-*. Ankara: Kurgan Edebiyat.

Ayvazoğlu, B. (1994). *Rodoplar'dan Bir Ses: Recep K p c , Şiirler*. İstanbul: Boğaziçi.

Bachelard, G. (2014). *Mek nın Poetikası*. (Alp Tümertekin, ev.). İstanbul: İthaki.

- Bahtiyar, N. H. (2000). Ölümünün 24. Yılında Recep Küpçü'yi Anıyoruz. *Türk Edebiyatı*, 321, 48-49.
- Banarlı, N. S. (1998). *Türkçenin Sırları*. İstanbul: Kubbealtı.
- Börklü, M. Y. (1999). Tarihi Seyri İçinde Bulgaristan Türklerinin Durumu ve Türkiye'nin Bölge Türklerine Yönelik Politikaları. *Bilig*, 10, 61-79.
- Buttanrı, M. (2005). Bulgaristan Türk Edebiyatı. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 29-45.
- Can, E. (2013). Bulgaristan Türk Şairlerinden Recep Küpçü'nün Şiirlerinde İmajlar. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3(5), 31-41.
- Cansever, E. (2011). Manastırlı Hilmi Beye İkinci Mektup, Sonrası Kalır. 2. Cilt. İstanbul: YKY.
- Çetin, N. (2003). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Ankara: Öncü.
- Esen, Ş. (1991). Recep Küpçü Anılar. *Balkan Türklerinin Sesi Dergisi*, 4, 15-16.
- Fahri Erdinç'ten Sanat ve Siyaset Üzerine Bulgaristan Mektupları*. (2006). (drl. Kemal Özer). İstanbul: Nazım Kitaplığı.
- Fromm, E. (1995). *Sevme Sanatı*. (Yurdanur Salman, Çev.). İstanbul: Payel.
- Küpçü, C. (2007). Eşim Recep Küpçü. *Balkanlarda Türk Kültürü*, 66, 15-16.
- Küpçü, R. (1994). *Şiirler*. İstanbul: Boğaziçi.
- Özbalcı, M. (2000). *Şiire ve Şâire Dair Bazı Notlar, Kültür Köprüsü*, Ankara: Akçağ.
- Şimşir, B. N. (1986). *Bulgaristan Türkleri*. Ankara: Bilgi.
- Tarancı, C. S. (1983). *Bütün Şiirleri*. (Asım Bezirci, Haz.). İstanbul: Cem.
- Yalçın, H. C. (1945). Bulgaristan Türklerinin Hakları. *Tanin*, 134, 428-429.
- Yenisoy, H. (1997). Bulgaristan Türk Edebiyatı. *Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatı Antolojisi* içinde (C: 8), Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Yetkin, S. K. (1969). *Şiir Üzerine Düşünceler*. İstanbul: Varlık.